

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Collegiis Canonicorum Per Germaniam, Belgivm,
Galliam, Hispaniam, Italiam, Aliasque Orbis Christiani
Prouincias, Liber Singvlaris**

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1615

Capvt XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11227

Multi Begginas virgines, quarum apud Beggas plurimi ac copiosi sunt conuentus, à Sancta Begga nomen, & institutum accepisse existimant. Et verò multa hodieq; Begginis cum virginibus istis, quas Canonicas nuncupamus, sunt communia, utpotè quod vtriusq; licitum sit ad nuptias transire, & separatim habitare. Perpetuo enim Castitatis voto sese obstringere nec he nec istæ solent. Quanquã non sum nescius, multos contendere, olim Canonicarũ istarũ, vt ceterarum virginũ collegia, si non omnia, saltem pleraq; voto sese castitatis perpetuæ solita obstringere; etsi id ipsæ Canonicæ ægrè forsitan admittant. Qua de re vide Molanum libro de Canonicis.

Begginarum Virginum origo.

CAPVT XX.

S. MARTINI COLLEGIVM METROPOLITANVM *Vltraiectense, & alia eiusdem Urbis.*

IN Dicecesi *Vltraiectina* opida muris cincta sunt ista: *Vltraiectum, Amersfordia, Narda, Muda, VVesopia, VVærdena, Leida, Haga comitis, Delfi, Brila, Gerflitum; Schidamum, Vlardinga, Roterodamum, Dordracum, Gorcomium, Hukela, Aspera, Tiletum siue Tiltum, Bura, Culenburgum, Viana, Aquæ veteres, Sconhouia, Gauda, Montfortum, Iselstenium, Rhena, VVageringa, Arnhemium, Embrica, & Huissenium. Ex quibus*

quibus duo posteriora opida publicum hodieque habent exercitium Religionis Catholicae.

In vrbe porrò Ultraiectina quinque sunt Canoniorum collegia, videlicet *S. Martini, S. Saluatoris, S. Petri, S. Ioannis Baptista, & S. Mariae.*

Est autem Ultraiectum, medij æui scriptoribus Traiectum, Vetus Vrbs Batauorum ad Veterem Rheni alueum sita: in qua sedem Episcopalem cõstituit S. VVillibrordus, primus Frisiorum (quo nomine & Bataui, Brabantii, alijq; populi vicini tunc cõprehendebantur) Archiepiscopus à Sergio Papa ordinatus: vt in historia gentis Anglorum tradit Beda.

De illius Ecclesiæ origine ac progressu fusè tractant Ioãnes Becanus & Guilielmus Heda in suis libris de Episcopis Ultraiectensibus.

PIPINI REGIS FRANCIAE DIPLO-
ma Ecclesiæ Ultraiectensi concessum.

Pipinus Rex Francorum, Vir illustris. Si petitionibus Sacerdotum in omnibus non negamus, dominum exinde retributorem habere confidimus. Ideoq; venerabilis vir Bonifacius Archiepiscopus expetijt, vt confirmationem de rebus Ecclesiæ S. Martini, quæ est constructa in vico, qui dicitur Traiecto super fluum Rheni, - eaq; quæ Pipinus de Harstel donauit

donauit Sancto Martino, seu Carolus vel Carolomannus renouare vellemus. Ideoq; & quod Pippinus Rex Francorum ad casam Dei concessit, vel ad ipsum Episcopatum, vt omnem decimam de terris seu mactipijs, aut de telonijs vel negotijs, aut vndecumque Sunt nonnulla hic a partibus fisci census spectare videbatur, sicut diximus omnem decimam partem ad ipsam casam Dei obscuro- ra, nihil tamen teme- re ausi- fuimus immuta- re. Martini, in qua Dominus Bonifacius Archiepiscopus custos praest, concessimus, vel confirmauimus, in luminaribus, seu in stipendijs monachorum, vel Canonicorum, qui ibidem Gentiles ad Christianitatem conuertunt, & dum misericordia ipsos, quos habent conuersos, doceant, iuxta quod alij Christiani ipsorum Christianitatem conseruant, & in eorum praecipua conseruari videntur, quod antecessores nostri supradicti Carolus & Carolomannus ad ipsam casam Dei per eorum instrumenta condonauerunt, & iuste ac rationaliter nos per nostram confirmationem & gratanti animo concessimus vel confirmamus, cognoscite. Et vt haec auctoritas confirmationis nostrae firmitior habeatur, & per tempora melius conseruetur, manus nostrae & signaculis subter eam decreuimus roborare. Signum Pippini gloriosi Regis Francorum, Vuiemarus recognoui & subscripsi, Datum quod fecit mense Maio die XXXIII. Anno II. ipsius gloriosi Regis. Actum Virmeia palatio publico in Dei nomine feliciter.

ALTERVM REGALE DIPLOMA PIP-
pini de rebus Ecclesie S. Martini.

Pippinus Rex Francorum. Notum sit omnibus
agentibus nostris tã presentibus, quã futuris.
Principalis quidam clementia cunctorum decet au-
rem accommodare benignã, præcipuè quæ per cõpen-
diũ animarũ à præcedentibus principibus parëtib. no-
stris ad loca Ecclesiarũ probamus esse indulta, deu-
ota debemus mente perpendere, & congrua beneficia,
vt mereamur ad mercedem participes, nõ negare, sed
robustissimo iure nostris oraculis confirmare. Igitur
Apostolicus vir, & in Christo Pater Bonifacius vrbis
Traiectensis Episcopus clementia regni nostri sugges-
sit, eo quod antecessores nostri, vel parentes Clothar-
ius quondam Rex, & Dagobertus, Cheodebertus
quõdam per eorum auctoritates, eorũ manu subscri-
ptas, de villis S. Ecclesie, S. Martini, quas ad præsens
posidebat, vel quod à Deum timentibus hominibus i-
bidem in antea delegabant, integra immanitate con-
cessissent, vt nullus iudex publicus ad causas audien-
dũ, vel freda exigendum, nec mansiones vel paratas
faciendum, nec fideiussores tollendum, nec homines il-
lius Ecclesie de qualibet causa distringendũ, nec vlla
redibitione requirendum, ingredi non debeat, vnde
& ipsa præceptionẽ iam dicti Principis, seu & confir-
mationem illorum Regum, vel eorum manibus, ante-
dictus Pontifex Bonifacius nobis ostendit relegendas,
& ipsum beneficium circa eandem Ecclesiam Sancti
Martini sicut à supradictis Principib. fuit indultũ,
moder-

Sunt &
hic quedã
obscurio-
re.

moderno tempore asserit esse conseruatam. Sed pro
 affirmantis studio petijt celsitudinem nostram, sed
 hoc de auro super eandem supra memoratam Ecclesiam
 Sancti Martini nostra debuerit auctoritas generali-
 ter confirmare. Cuius petitionem pro reuerentia ip-
 sius, vt mereamur ad mercedem sociari plenissimam,
 voluntati visi fuimus prestuisse, vel in omnibus con-
 firmare; cognoscite. Præcipientes ergo iubemus, vt
 sicut constat ab antedictis Principibus de villis præfa-
 ta Ecclesie D. Martini integra immunitate absque
 introitu iudicum fuit concessum, ita & in antea au-
 xiliante Domino inspecta priorum Principum au-
 ctoritates omnimodis conseruentur, & neque nos,
 neque iuniores, successoresq; nostri, nec vllus quisli-
 bet de iudiciaria potestate in villas antedictæ Ecclesie
 quæ moderno tempore vbicumque in regno nostro no-
 scuntur, vel in antea à Deū timētibus hominibus ibi-
 dem fuere collata aut collatura, tã de ingenuis, quam
 de seruiētib. vel de qualibet natione hominū in præ-
 dictis ipsius Ecclesie villis commanentib. quod legiti-
 mē ad ipsum Episcopatum, vel ad ipsam Ecclesiam S.
 Martini legitimē redibunt, imo nec ad causas audiē-
 dū nec fideiūssores tollēdū, nec mansiones aut paratas
 faciēdū, nec homines ipsius de qualibet causa distrin-
 gendū, nec vlla redibitione requirēdū ibidē ingredi
 non presumaris. Sed sicut ipsa beneficia ab iam dictis Sunt &
hic multæ
obscura. Principib. ad supra nominatā Ecclesiam fuit indultū,
 & vsq; nunc conseruatū, ita & deinceps cōseruetur,
 qualiscunq; superfluous super hanc nostrā auctoritatē
 generaliter confirmatam in Dei nomine perennem

muniat inconuulsam, & quidquid exinde fiscus noster poterat sperare luminaribus Ecclesie in perpetuum proficiat in augmentis. Et ut hæc auctoritas tam presentibus, quam & futuris temporibus, Deo adiutore, possit perstare, subter eam manu propria decreuimus roborare. Signum gloriosi Regis Francorum Pippini, Vniueramius recognoui.

Atque hæc quidem diplomata, ex Ioanne Gerbrando Leidenfi, & Guilielmo Heda desumpsimus; quæ etsi multis locis obscuriora, nec satis accuratè ab ipsis transcripta sint, ob antiquitatem tamen veneranda, & nostris in scriptis conseruanda esse existimauimus.

S. PETRI, ITEMQUE S. IOANNIS
Baptista collegia, in vrbe Ultraie-
ctina.

DVo ista collegia Canoniorum fundauit Bernulphus Episcopus Ultraiectinus, qui obiit anno centesimo quinquagesimo quarto, anno Episcopatus sui quinto & vicesimo.

SANCTAE MARIAE COLLEGIVM
Ultraiectinum.

EXcitatum est collegium istud vnà cum templo, anno millesimo octogesimo primo à *Conrado* Episcopo Ultraiectino, qui idem templum anno 1092. solenniter consecrauit.

ARNHE-

ARNHEMIENSE COLLEGIUM IN
Geldria & d. Ultraiectina.

Collegium Canonorum Tielense (est
autem Tiela opidum Geldriae ad Va-
halim Fluum situm) *Adelboldus Episcopus* ex-
citauit, quod inde postea Arnhemiu Geldriae
Metropolim est translatum.

CAPVT XXI.

S. LAMBERTI COLLEGIUM CA-
thredrale Leodiense.

Ilustre istud collegium originem suam
debet *S. Huberto*, pro vrbs Leodiensis E-
piscopo, vtpotè qui corpus *S. Lamberti* præ-
decessoris sui anno 709. Traiecto Leodium,
vnà cum sede Episcopali, transtulit: vt in vi-
ta eiusdem *S. Huberti* legitur. *Sigebertus Gē-*
blacensis & alij id referunt ad annum proxi-
mè sequentem. Vt vt sit, *S. Hubertus* non mo-
dò collegij istius, sed vrbs Leodiensis condi-
tor fuit. Collegium & Urbem mirificè po-
stea auxit *Notgerus Episcopus*, vt alter quasi
parens vtriusque meritò habeatur & prædica-
tur. Qua de re sic legitur, in eiusdem *Notgeri*
vita, quam ex tabula membranæ ad *D. Ioan-*
nis Euangelistæ Leodij pendente descriptam
in suo Itinerario Belgico *Abrahamus Orte-*
lius edidit: *Notgerus Monasterium B. Lamberti-*